

Kabinet van cynici

Echte mensen, literaire figuren en het 'men' van Heidegger. Sloterdijk laat ze zien als typen, als voorbeelden.

Ze laten vormen van kynisch leven zien waarbij Diogenes de oervorm van het kynisme is en de 'eigenlijkheid' van Heidegger de uiteindelijke omkering naar een modern kynisme.

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Diogenes

Diogenes werpt iedere vorm van conventie van zich af. Dat doet hij in de stadstaat Athene die op het punt is gekomen dat ze decadent is geworden en er duidelijk behoefte is aan nieuwe waarden. Zijn waarden zien er niet uit als waarden. Zijn gedrag is moeilijk te begrijpen als ascese. (221/270)

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Niets nodig hebben

"Een dogmatiek van de armoede komt niet in aanmerking, maar wel het wegwerpen van onechte ballast die iemand minder mobiel maakt. Zelfkwellend beschouwt Diogenes ongetwijfeld als domheid, maar nog dommer vindt hij de mensen die een leven lang achter iets aanrennen wat ze toch al hebben; de burger strijdt met de hersenschimmen van de eerzucht en streeft naar een rijkdom waarmee hij uiteindelijk ook niet meer kan beginnen dan wat in de elementaire genietingen van de kynische filosoof een dagelijks terugkerende vanzelfsprekendheid is: in de zon liggen, kijken naar de drukte en het gewoel van de wereld, zijn lichaam verzorgen, opgewekt zijn en nergens op hoeven wachten." (216/262)

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Niets nodig hebben en de realist

(...)idealen, plichtsbef, beloften van verlossing, hoop op onsterfelijkheid, doelstellingen op het gebied van eerzucht, carrière, kunsten en rijkdommen. Vanuit kynisch standpunt zijn dat allemaal compensaties voor iets wat een man als Diogenes zich totaal niet laat ontnemen: vrijheid, bewustzijn, levensvreugde. De fascinatie van de kynische levenswijze ligt in de merkwaardige, bijna ongelooflijke opgewektheid. Wie zich heeft onderworpen aan het 'realiteitsprincipe' kijkt verbluft en geërgerd, maar ook gefascineerd naar het doen en laten van degenen die naar het schijnt de *kortste weg* naar het eigenlijke leven hebben ingeslagen en de lange omweg via de cultuur ter bevrediging van hun behoeften mijden." (223/274)

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Men (van Heidegger)

Heidegger met zijn enorm theorievorming en zijn banden met het fascisme lijkt wel de laatste filosoof die je zou verwachten bij dit kabinet van cynici.

Sloterdijk zegt dat Heidegger, met zijn verschil tussen eigenlijkheid en het men, een breuk heeft aangebracht tussen de door de cultuur en conventies van zichzelf moe geworden mens en zijn eigenlijke zelf.

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Men is een kritiek

Heidegger schrijft dat het 'men' niet alleen vervreemding ondergaat, maar ook vervreemding is. Er is geen blijvend ontsnappen aan het 'men'. Daardoor is er behalve treurnis en angst, die Heidegger zelf vooral voelt, ook ruimte voor een kritiek op alles wat de wereld bouwt, produceert en verzint. Immers ook dat is het men en dus oneigenlijk.

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Fenomenologisch hoofddeel

Fenomenologie is groot begrip in de Duitse filosofie (Hegel, Husserl), maar Sloterdijk spot daar in dit hoofdstuk wat mee. In de inleiding zegt hij dan ook dat het daar niet op lijkt behalve de strijdkreet "op naar de zaken"(283/348)

„Wir wollen auf die **'Sachen selbst'** zurückgehen“ zegt Husserl.

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

3 vormen van cynisme

1. Verlichte valse bewustzijn
2. Historische dimensie van de voortdurende botsing tussen kynisme en cynisme.
3. Fenomenologie van polemische bewustzijnsvormen (282/348)

We kunnen in de polemieken niet zomaar partij kiezen omdat er nu altijd die complexe dynamiek is tussen cynisme en kynisme.

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Verschijnvormen

A. De kardinale vormen van cynisme 281

- 1. Het militaire cynisme
- 2. Het cynisme van staat en hegemonie
- 3. Het seksuele cynisme
- 4. Het medische cynisme
- 5. Het cynisme van de godsdienst
- 6. Het cynisme van de wetenschap

B. De secundaire vormen van cynisme 377

- 1. Minima Amoralia –bekentenis, grap, misdaad
- 2. School van de willekeur–informatiecynisme, pers
- 3. Ruilcynisme, of: De hardheid van het leven

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Medisch cynisme

De omgang met de sterfelijkheid hoorde bij priesters, beulen en soldaten. De priesters waren ook medisch bezig, maar dat is nu een zelfstandige tak van handelen.

De priester kon voor de dood kiezen, de artsen staan aan de kant van het leven, maar hebben macht over leven en dood.

Macht is nooit kynisch, dus humor komt niet vanuit de macht. (intern wel, maar dat is cynisch!)

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Medische wetenschap

Cynische momenten;

1. Wat doe je als de ziekte het gevolg is van domheid, levensstijl ed.?
2. Wat doe je als de ziekte interessanter is dan de patiënt?
3. Wat doe je als politiek-maatschappelijke structuren ziektes bevorderen?

Sloterdijk maakt duidelijk dat er van buitenaf nauwelijks vast te stellen is waar cynisme en waar kynisme aan de hand is. (346/432)

Maieutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

uitersten

De uiterste macht van de cynische medische wetenschap loopt uit op de medische experimenten in Hitler Duitsland. Maar ook in andere landen vonden dergelijke medische experimenten op 'mindere burgers' plaats.

De maatschappelijk aanvaarde vorm is de vorm waarin de medische wetenschap en techniek alle leven gaat overnemen van de niet zelfzorg-capabele mens.

Maleutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

citaat

“Het 'gezondheids' systeem beweegt zich in de richting van een totalitaire machts-geneeskundige controle op het somatische. Je kunt je voorstellen dat een niveau wordt bereikt waarop de particuliere lichamelijke competenties volledig zijn onteigend. Uiteindelijk zul je een cursus urologie moeten volgen om te leren hoe je op de juiste wijze pist.” (349/435)

Maleutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

Wat is de kynische tegenbeweging?

1. De gedachte van de goede arts moet hersteld worden, medische wetenschap die strijdt tegen de oorzaken.
2. Zelfhulp, (gezondheids)zorg dragen voor het eigen lijf.
3. Bewuste belichaming van lichamelijke kwetsbaarheid en sterfelijkheid.

Maleutiek_2019_kritiek van cynische rede_6

